

Posudek diplomové práce Bc. Alexandra Bobáka: *Autor v kyberpriestore: porovnanie súčasnej pozície*

autora a autorskej anonymity s teóriami Michela Foucaulta a Rolanda Barthesa.

Předkládaná práce zaujme čtenáře nepopíratelným osobním zaujetím autora, snahou o zorientování se v náročné teoretické literatuře francouzského poststrukturalismu a neméně horlivou snahou získané poznatky aplikovat na pole otázky autorství v rámci internetové literární komunity sdružené okolo serveru *písmák*.

Dle mého soudu však práce, i při veškeré možné vstřícnosti k předkládanému textu, z velké části nesplňuje nároky kladené na tento typ práce – ať už se to týká formální nebo obsahové stránky, níže bych uvedl proč.

1. Zásadní chyby shledávám v metodě práce, v textu sice nalezneme jisté snahy nějakou metodiku stanovit, ovšem veškeré pokusy jsou rozmělněny v žurnalistickém žargonu a plané rétorice: autor v úvodu slibuje něco na způsob kvalitativního výzkumu (str. 9), nicméně nestanoví žádné alespoň prozatímní zásady svého snažení – buď je (v silném rozporu s texty Foucaulta a Barthesa) esencionalizuje: tj. chce rozebírat autorství jako takové, nebo na druhé straně neúnosně banalizuje: vnímání je subjektivní, neposkytuje tvrdá data apod. (Ibid.) Kolegovy analýzy pak končí většinou banálním konstatováním samozřejmých a obecných věcí (str. 14: chce zkoumat vliv internetu na společnost a konstatuje, že se tím jistě budou zabírat vědečtí pracovníci po celém světě). Naivně pak působí i jeho hodnocení probíraných autorů – Foucaulta jako vědce, Barthesa jako literáta (str. 16) – jestli jsou něčím tito autoři charakterističtí, je to právě resistance vůči podobným kategorizacím.
2. Autor, přestože byl vychován na půdě katedry, která má termín sémiotika ve svém názvu svévolně zachází s klasifikací znaků (str. 10: znaky, symboly), přičemž není jasné jak vlastně znaku rozumí, ať už diplomant, nebo citované literatura, uvedená jako na mnoha jiných místech bez stránkování.
3. Zcela zbytečná je „stručná historie internetu“, která se nijak konkrétně neváže k hlavnímu tématu a působí pouze jako vata k zaplnění místa. Navíc je tato stručná historie napsaná opět na způsob internetového referátu bez jakékoliv kritické reflexe – je to např. znát, když

autor diagnostikuje televizi jako rozhodující medium dvacátého století a zapomíná na standardně zpracovaný význam rozhlasu, tištěných periodik atp. Text se tak v mnohém podobá spíše středoškolské „úvaze“ než odbornému eseji, kterým asi měl být. (srov. str. 44: „Pro lidi je typické, že i v dospělosti mají tendence ke hře.“)

4. Teoretickým středobodem textu pak má být rozbor dvou krátkých teoretických textů, nicméně pouze ve formě komentáře bez jakéhokoliv analytického vkladu komentujícího. Autor pak zcela ignoruje kvantum sekundární literatury, které k tématu bylo napsáno. Zejména u Barthesa jde v podstatě o zopakování několika manter, které ústí ve vypsání několika poznámek na závěr (str. 19). Podobně je karikován Foucault, po vyjmenování kam všude jej lze škatulkovat, přichází triumfální oznámení, že podle autorky popularizační studie sebe chápe jako učitele – má to nějaký význam pro práci diplomanta, pro jeho zkoumání? Ne, nedozvíme se ani v jakém smyslu a kontextu by sebe Foucault chápal jako učitele. Dodal bych, že tyto proklamace nahromaděné z popularizační literatury autor prostě jen přejímá, aniž by si uvědomil, že čtený text, který je zaměřen přesně proti tomuto typu kvaziencyklopedických výčtů – snad by bylo lépe, kdyby autor uvedl, že Foucault zdáli vypadá jako moucha. Stejně naivně pak působí hodnocení Foucaulta převzaté z *Dějin psychologie*, zejména když autor chce na dvou odstavcích vysvělit Foucaultův komplexní a kritický vztah k marxismu, ještě hůře pak působí odkazy na Freuda, Nietzscheho a R. Roussele. Nesmyslně pak působí dodatek, že F. „Často při čítání Nietzscheho odcházal z Francúzska a pracoval na nových miestach.“ (str. 20) Z uvedeného vyplývá, že ačkoliv diplomant píše o kritice autorství, pracuje zcela stejně jako onen Barthesem proklínaný (pseudo)pozitivist, což by zas tolik nevadilo, kdyby v práci byla reflektována alespoň nějaká základní teoretická pozice pisatele.
5. Zcela mimo kontext práce se objevuje Deleuzovo hodnocení Foucaulta (str. 21), stejně jako absurdní úvahy o pesimismu a optimismu ve F. díle (Ibid.)
6. Na str. 22 zřejmě autor proti smyslu (hermafroditismus) překládá „sex“ jako „sex“ a nikoliv pohlaví. Také necituje z původního zdroje – *Slova a věci* - ačkoliv je k dispozici slovenský a český překlad (str. 21, 22.) Stejně tak mu uniká smysl F. komentáře k *Tisíce a jedné noci*, která nemá s řeckým pojetím smrti nic společného (str. 24). Kapitola věnovaná Foucaultovi, pak opět končí formou výpisků/bodů, nicméně zde lze oproti Barthesovi přiznat jejich

- nějaký smysl pro kontext práce. (str. 32). Na str. 33 se pak nachází přilepená kapitola obsahující tři odstavce s názvem „Foucaultův širší pohled“, zcela zbytečně.
7. Za zcela banální považuji popis standardního menu na stránkách serveru, stejně jako popis vkládání děl (str. 38, 39).
 8. Namísto banalit mohl autor zařadit alespoň nějaké statistické údaje pro svoji dojmologii (str. 41, 45, 46 – někteří se vyskytují dlouhé roky, jiní po pár měsících server opouští, kritici se nechtějí podívat kritizovaným do očí, klasifikace „sociálně méně šikovných lidí“ atp. – dělal např. autor nějaké strukturované rozhovory?)
 9. Ačkoliv autograf popírá autora jako esenci díla, stanovuje esencialistickou hranici mezi fikcí a realitou – jinými slovy práce je jako celek naprosto nekoherentní a nekonzistentní (ač se čtenáře autor snaží přesvědčit o opaku, str. 58). Ověření hypotéz na konci práce tak žádné ověření není (str. 59), autor dle mého soudu nemá tušení, jak se hypotéza formálně stanovuje a co je to verifikace nebo falsifikace.
 10. Z formálního hlediska práce trpí autorovou ignorací zásad akademické práce: zejména ve velkém množství odkazů neuvádí u přímých citací ani parafrází náležitě stránky (str. 10 ad.), citace nejsou jednotné (někdy je uvedeno jméno a rok, jindy název studie), odkazuje na wikipedii, některé věty působí jako přilepené, to když autor zřejmě narazil na poznámku v některém populárním slovníku filosofie, nebo si je zapamatoval z přednášky (např. zvolání na str. 10 týkající se M. Catellse). Překvapivé je i podivné formátování, kdy se mnohdy objeví pár vět (v horším případě ala wikipedie) na zcela prázdné stránce (str. 14, 15, 37).

Z hlediska výše uvedeného práci nedoporučuji k obhajobě.

Martin Švantner, PhD

Praha, 9. 2. 2015